

1. Subat 968

1.11.968

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ KURUCUSU MUSTAFA SUPHİYİ ANIYORUZ

Türkiye Komünist Partisi, emekçi yığınların kurtuluşundan, ~~xxxxxxsıxxx~~ ve memleketin tam bağımsız ve egemenliğinden ~~xxxx~~ sosyal adalet ve halk egemenliğinden yana yurttaşlar, TKP kurucusu Mustafa Suphi, genel sekreteri Ethem Nejat ve arkadaşlarının, azalı ~~x~~ geriziler tarafından tuzağa düşürülüp ~~Kar~~ 28 Ocak 1921 günü kahpece öldürülmelerini ^{anıyor} andılar. Mustafa Suphi ile arkadaşlarının yani TKPnin Milli Kurtuluş Savaşında ve daha sonra bağımsız ~~birxxxxxxkuruyet~~ ve halkçı bir cumhuriyet kurma yönündeki gayret ve fedakarlıklarını bir daha ^{kiymetlendirdiler.} ~~anıyorlar.~~ ~~xxxxxx~~

Bundan 47 yıl evvel, Mustafa Suphi ve arkadaşlarının bir cinayete kurban gidişleri bu yıl özel şartlar altında anıldı. Zira bu yıl ilerici basın ilk defa olarak 47 yıl evvel en karanlık ve gerici kuvvetler tarafından işlenen bu cinayetin dosyasını açtılar. ~~Karış~~ Kamu oyunun geniş

bir kısmına cinayeti duyurdular.

Böylece cinayeti işleyen çevrelerin, bunu kamu oyunundan saklama tertipleri hiç olmazsa muayyen bir ölçüde boşa çıkarılmış oldu.

Azıllı gerici çevreler, bu cinayeti iş planlayıp işlettikten sonra, katil planını uygulayanları tamamıyla ortadan kaldırdılar.

Cinayeti, zamanın muhafız kuvvetleri komutanı Topal Osman organize etmişti. Onu fillen uygulayan da Yahya Kaptan adıyla anılan kiralık bir katxildi.

Karadeniz cinayetinden sonra, gerek Yahya Kaptan ve arkadaşları, gerekse ~~Ma~~ zamanın muhafız alayı komutanları Topal Osmanla beraber bir gece tamamen öldürüldüler!

Gaye cinayetin bütün izlerini ortadan kaldırmaktı.

ve arkadaşları,

Mustafa Suphi ~~xxxxxx~~ yani Türkiye Komünist Partisi, Birinci Dünya Harbinin sonunda, Türkiye, harpten üstün çıkan Antant devletlerinin saldırısına uğradığı zaman, emperyalizmi Anadolu ve Rumeliden kovmak işinde ilk plnada gelen bir rol oynamışlardır. O zamanlar aralarında Amerikanın da bulunduğu, İngiliz, Amerikan, Fransız, İtalyan ve Yunan emperyalistlerine karşı halkın içinden gelen direnme hareketini organize etmek, ~~ve~~ harekete gereken silah ve gereği sağlamak gerekiyordu. Bu milli meselede, bir kolu Almanyadan, Spartakus hareketinden, bir kolu Büyük Oktobr Devrimini başarmış Rusyadan ~~xxxxxx~~ temeli de İstanbulda bulunan ilerici ve komünist hareketinin birleştirilmesi önemli bir rol oynayacaktı. Çünkü Garp Cephesi komutanlarından rahmetli ~~xxxxxx~~ Ali Fuat Cebesoyun da hatralarında kaydettiği gibi, gerek İstanbuldan Anadoluya adam ve malzeme kaçırmada gerekse Anadoluya dalan Yunan, İtalyan ve Fransız kuvvetlerine karşı en canlı ve en fedakarca mukavemeti komünistler ve komünist çeteler göster-

mekte idiler. Ama hareket dağınıktı ve dağınık olduğu nisbette de etkisi azalıyordu. Herşeyden evvel o zaman halkımızın önünde duran emperyalizmi milli topraklardan kovmak meselesi geliyordu. Mustafa Suphi'nin günün en başta gelen ~~gerekini~~ ^{bağımsızlık savaşını} göz önünde tutarak TKP'nin kuruluşu ve Birinci Kongresini örgütleme işine girişti.

Bu teşkilatlanma iki bakımdan önem taşıyordu. Birincisi Milli Kurtuluş harbinde kuvvetleri teşkilatlı hale getirmek başıboş duruma son vermek. İkincisi ise, kurtulustan sonra Cumhuriyet Türkiyesinin kuruluşunda söz ve oy sahibi ~~olmak~~ ^{olmak}. Çünkü Milli Kurtuluş Savaşı ile beraber ve onunla ^{yeni yeni politik ve} paralel olarak ~~politik ve sosyal~~ sosyal eğilimlerde, dev adıyla gelişmelerin kaydedildiğine de şüphe yoktu. ~~Milli burjuaziye bağlı~~ ^{le} kuvvetler emperyalizme karşı içtenlik cephe almışlardı. ~~Çala çalmak~~ emperyalizme karşı dövüştükleri bir gerçektir. Dövüşürken de padişahlık

ve hilafet emperyalizmle işbirliğini, yani hıyanet paraleline girmiş müesseselerin kaldırılmasını planlıyordu. Halk ve halkçı aydınlar bu kadarla yetinilmemesini daha ileri sosyal reformcu bir devlet kurulmasını öngörüyorlardı.

Bu şekilde, Milli Kurtuluş Savaşında da, bu savaşa katılan kuvvetler arasında bile, bir denge meydana geldiği görülüyordu.

Mustafa Kemal ve Ali Fuat Paşa gibi generaller ve onların akımına bağlı asker ve aydınların durumu bu kuvvet dengesinde meydana gelecek değişikliklerle sıkı sıkıya bağlı idi. İlerici halkçı kuvvetler üstün gelse idi, bu subay ve komutanların reform hareketlerinde daha cesur ve daha halkçı bir şekilde davranacaklarına şüphe yoktu. Bu cesaret, padişahlığın ve hilafetin kaldırılmasından da ileriki gidebilecek, mesela derebeylik kalıntılarının hegemonyasına son verecek ve köy emekçilerini topraklandırarak

landaracak gerçek bir toprak reformuna dayanabilirdi. Kanlarını dökerek hem milli bağımsızlığı kurtaran hem de Cumhuriyeti kuran şehir ve köy emekçileri için demokratik bir düzen kurulabilirdi.

İşte 1920 yıllarında Türkiye Komünist Partisinin kuruluşu böyle bir ihtiyaca cevap veriyor. Ama bir yandan da bir yıl kadar sonra, Mustafa Suphi ve arkadaşlarının kanlı bir tertibe kurban gitmeleri, onların, halk yığınlarının istediği köklü reformları programlaştırmaları ile bağlanıyordu.

Çünkü azıllı gerici çevreler, halk yığınlarının, aydın ve bir çok kumandanın yürüttüğü milli kurtuluş savaşına karşı duramıyor, fakat onu içten kemirme, onun bütün demokratik özünden boşaltma tarafına gidiyordu. Bu hedefe ulaşmak için de Mustafa Kemal ve arkadaşlarının ellerinde kalmalarının, ilerici ve halkçı unsurlardan tecrit edilmelerinin önemi

ni kavramışlardı. Mustafa Suphi ve arkadaşlarının öldürülmesi yani Komünist Partisinin kalbinden vurulmasıyla, en köklü bir halkçı hareket budanacak, bir yandan ^{da} Mustafa Kemal ve arkadaşlarının ^{terakki edilebilecek,} yalnız bırakılıp da Türkiyede en gerici zümrelerin derebeylik ve büyük burjuazi hegemonyası ayakta tutulabilecekti.

Kurtuluş Savaşı Sonrası Dönem Konusunda
Çünkü bu konuda Mustafa Suphi açıktı. 1920 Haziranında "Yeni Dünya"da Şunları yazıyordu: "Bu gün Avrupa ve İstanbulun satılmış kimselerine karşı mücadelede kanlarını döken işçi, köylü ve asker yoldaşlarımız, bu kav-gadan sonra, yeni hükümeti gene eski kaniçici mel'un paşaların, ağaların elinde görürlerse bundan memnun mu kalacaklardır? * elbette hayır. * Yeni hükümet aşağıdan, geniş emekçi halk tabakalarını kucaklayan hayatın içinden kurulmalıdır."

İşte Mustafa Suphi~~xx~~ ve arkadaşlarına, yani TKP başlarına karşı komplo, bu halkçı ve demokratik perspektive karşı tertiblendi.

YORUM

27.1.968 A.

MUSTAFA SUPHI 86 YAŞINDA!

K Bundan tam 2 47 yıl evvel 28 Ocak 1921de bir keş gecesi Karadeniz-
in karanlık sularında kara eller tarafından öldürülen Mustafa Suphi
Ethem Nejat, İsmayıl İsmail Hakkı ve arkadaşları, fikirleri ile, geride
bıraktıkları programları ile Türkiyede demokratik kurtuluş savaşı ve
dolayısıyla yurdumuzun gelişmesi üzerinde derin etkilerde bulunmuşlardır

En gerici ve en karanlık kuvvetler tarafından öldürülen Mustafa Suphi^t
ve arkadaşları Milli Kurtuluş Savaşı içinde kurulmuş olan Türkiye Komünis
Partisinin genel kurmayını teşkil ediyorlardı. Mustafa Suphi, Partinin
başkanı, Ethem Nejat genel sekreteri ve kendileri ile beraber kaşpece
öldürülen daha on üç arkadaşları partinin Merkez Komitesi üyeleri idi.

Cumhuriyet tarihinin bu en karanlık cinayetini işleyen

emperyalizme karşı milli kurtuluş
 ler kimlerdir? Cinayeti işleyenlerin, ~~halkımızın demokratik~~
 harbinin kazanılmasından sonra, halkımızın demokratik ~~xxxxxxx~~ bir yarı-
 na kavuşmasını istemeyenlerdi en azılı gerici kuvvetlerdi. Çünkü Milli
 Kurtuluş Savaşına katılanların hepsi bir boydan ve bir soydan değildi.
~~Eni~~ Yurt topraklarını kanları ile sulayan köy ve kent emekçileri derin
 bir cehalet ~~ve~~ içinde i olmalarına rağmen ne istediklerini biliyorlar-
 lardı. Evvela bağımsız ve başına buyruk bir vatan. Daha sonra da insan
 oğluna yakışık bir hayat düzeyi. Demokratik özgürlükler, iş ekmek ve top-
 rak. Musfafa Uphi ve arkadaşları, yani Türkiye Komünist Partisi halkımızı
 bu isteklerini benimsemiş ve progamlaştırmıştı. TKPnin birinci kongresi
 bu işin ~~Markes~~ bilimsel yani Marksçı bir açıdan ele alındığını ve
 progamlaştığını isbatlıyor. Birinci Kongresinin görüşlerini hazırlıyan
 sa ~~Mus~~ bizzat Mustafa Suphi idi. Bu kararların öngördüğü çözüme göre,
 Türkiyenin baş meselesi kurtulustur. Topraklarının ~~amerikan~~ emperyalist

Amerikalısında Yunanlisına kadar bütün emperyalist kuvvetlerden temizle
 masıdır. Daha sonra yurt topraklarının kurtarılması için kanını döken
 Mehmetçinin marabacı yani yarı toprak kölesi ve ingatlıktan kurtarılması
 dır. Fabrikada çalışan Mehmetin bütün demokratik haklara sahip olması
 grecek
 Öz partisi ne sendikasına grev toplu sözleşme gibi i emeğin sömürüyü
 genelleştiren bütün haklarına sahip olmasıdır. Türkiye'nin Geri bir tarım
 ülkesi Türkiye'nin ileri bir sanayi memleketi haline getirilmesidir. Barış
 ın, halklar arasında dostluğun ve anlayışın özellikle komşularımızla
 dostluk politikasının sağlam bir şekilde benimsenmesidir.

Mustafa Suphi ve TKP Türkiye için dev nitelikte olan bu programın,
 böyle kolaylıkla TKP ve öteki sosyalist akımların tek başlarına başaraca
 ları bir program olmadığını biliyor görüyorlardı.

Tahsilini F Parisin meşhur Sorbon Üniversitesinde tamamlamış, dokte
 tezini Romada yazmış, daha sonra Rusyada Büyük Oktobr Devrimini gr

Oktobr Devriminin büyük önderi Leninle dostluk kurmuş olan Mustafa Suphi, Fransa, ve Rusya'da işçi ve devrimci harekete fiilen katılmış. Özellikle devrim hareketlerinde işçi sınıfının ne gibi kuvvetlerle ittifaklar kurduğunu, bu ittifakların niteliğini ve sınırlarını görmüş, emperyalizme ve en azı gerici burjuvaziye karşı bütün canlı milli güçleri seferber etme ve bunu da bir cephe bir işbirliği politikası içinde başarma gereğini iyice anlamıştı. Türkiyede de ~~emperyaliz~~ Amerikan, İngiliz, Fransız, İtalyan ve Yunan emperyalizmini de yenmenin, demokratik ve reformcu bir programı uygulamanın bütün canlı milli güçlerin sıkı bir işbirliği ile sağlanacağını biliyordu. Mustafa Suphi böyle bir programla memlekete gelmiş ve bu programı Mustafa Kemal tarafından beğenilmişti. ~~Kemal~~ Mustafa Suphi ile Mustafa Kemal arasında alınan verilen mektuplar bu gerçeği açıkça gösteriyor. Easen Üstafa Suphi, Mustafa Kemal'in daveti ve müsaadesiyle memlekete dönmüştü.

Onun arkadaşlarının memleket toprakların ayak basmasıyla evvelden planlaştırılmış provokasyon ve baltalamalarla karşılanması. daha sonra da Topal Osman gibi kiralık katiller tarafından öldürülmesi, Mustafa Suphi'nin ~~ve arkadaşlarının~~ yani Türkiye Komünist Partisinin kurtuluş harbi sonrasında için taşıdıkları ve halkın mutluluğu ön gören programından korkan! sınıf ve zümre çıkarlarını kaybetmek istemeyen kuvvetlerin eseri idi.

Mustafa Suphi ve arkadaşlarının ~~öldürülmesi~~ karanlık kuvvetler tarafından öldürülmesi, Türkiyede en ilerici en halkçı ve demokratik kuvvetlerle in ayık ~~ve antiemperyalist~~ burjuazinin ~~birbirine~~ kuvvetleri arasında doldurulması hemen hemen imkansız olan bir uçurum açmıştır. Bu durum Türkiyenin kaderi, demokratik kuvvetlerin ve bizzat demokrasinin gelişmesi üzerinde derin izler bırakmıştır.

Cinayetten kırk yedi yıl sonra Mustafa Suphi ve arkadaşlarına karşı

işlenen cinayetin dosyası açılmıştır. Türkiyede demokratik basın, Türk demokratları bu cinayetin dosyasını açmışlardır. Bu dosya, cinayet aydınlanmadan, katiller tarihin mahkemesinde yargılanmadan kapanmayacaktır. Hatta Mustafa Suphi dosyasıyla beraber, Türkiye Komünist Partisine karşı en azılı burjuazinin elli yıla yakın bir zamandan veri işlediği cinayetlerin de dosyası açılmıştır demektir.

Bu tesbiti yapmak gerek. Ama hemen şunu da ilave etmek gereki ki, bu günün politik aşamasında, yani halkımız bütün milli güçlerle emperyalizme ve yerli işbirlikçilere karşı 2. İkinci Milli Kurtuluş hareketini geliştirmeye çalıştığı sırada başta gelen ödev, Mustafa Suphinin ve arkadaşlarının halkımızı bıraktığı vasiyeti yerine getirmektir. ~~Bu vasiyet~~ Bu vasiyet, tam bağımsız, barışçı ve demokratik bir Türkiye uğurunda bütün milli ve demokratik güçleri seferber etmekte özünü bulmaktadır.